

Rapportage 2023 Bunnik

Wonen en Zorg 2040

**Samen voor
toekomstbestendige ouderenzorg**

De juiste ondersteuning en zorg
voor iedereen

*Project in het kader van de Krachtig Verbindende
Toekomstvisie Utrecht*

24/01/24

Inleiding | Begin 2022 zijn activiteiten van het programma *Wonen en Zorg 2040* gestart in de gemeente Bunnik. Het resultaat is deze rapportage over inspiratie, oplossingsrichtingen en samenwerkingsafspraken over Wonen en Zorg in Bunnik.

AANLEIDING

De dubbele vergrijzing en het toenemende aantal ouderen met een zware zorgvraag, zorgt voor grote uitdagingen voor de ouderenzorg, ook in de regio Utrecht. Intramurale ouderenzorg wordt niet verder uitgebreid (WOZO-brief). Dat betekent dat de volledige toename van de vraag naar wonen met zware zorg door de vergrijzing in het woningbouwregime (thuis) moet worden beantwoord. “Thuis” kan dan de eigen woning zijn of een nieuwe/andere zorggeschikte of geclusterde woonvorm. De gezamenlijke ouderenzorgorganisaties in Utrecht hebben, mede op initiatief van Zorgkantoor Utrecht, de handen ineengeslagen en een Krachtig Verbindende Toekomstvisie Utrecht 2030 opgesteld. Het Project Wonen en Zorg 2040 is een van de projecten onder deze vlag.

DOELSTELLINGEN

Ondersteuning en inspiratie bieden, zodat de deelnemende organisaties de aanstaande markttrends het hoofd kunnen bieden, zodat de inwoners van Zorgkantoorregio Utrecht de best mogelijke zorg in de best mogelijke setting, vooral op de lange termijn, kan worden gegarandeerd.

AANPAK

Wonen en Zorg 2040 kent drie programmalijnen, namelijk:

- A. Kennisdeling en analyse:** deze programmalijn bestaat uit 1) Het inventariseren en verzamelen van informatie vraag en aanbod; 2) Deze toegankelijk maken op gemeentelijk en subregionaal of regionaal niveau, door middel van een online kennisbank vraag en aanbod; 3) In samenspraak met de deelnemers de “gap”, de discrepantie tussen aanbod en vraag in beeld brengen; 4) Speerpunten formuleren per gemeente / subregio en zo nodig regio.
- B. Visie op oplossingsrichtingen en inspiratiesessies:** deze programmalijn bestaat uit 1) Inventariseren en verzamelen van inspirerende voorbeelden lokaal, regionaal en buiten de regio; 2) Toegankelijk maken op gemeentelijk en subregionaal niveau, door middel van de databank en matching; 3) Inspiratiegesprekken en -bijeenkomsten met zorgorganisaties (en stakeholders) over zorg(oplossingen) in de toekomst; 4) Identificeren van lokale en regionale projecten en kansen.
- C. Processen en projecten:** deze programmalijn bestaat uit 1) Ondersteuning bij samenwerking tussen stakeholders; 2) Identificeren van projecten; 3) Ondersteuning zo nodig bij regionale afstemmingsvraagstukken, zoals arbeidsmarkt en speciale doelgroepen.

Deze rapportage is onderdeel van programmalijn B en is het resultaat van een drietal inspiratiesessies in de gemeente over inspiratie, oplossingsrichtingen en samenwerking voor het realiseren van het woonzorg aanbod in relatie tot de opgave.

Kijk wat we met elkaar kunnen doen op

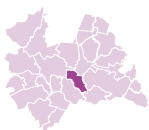
toekomstbestendigeouderenzorgutrecht.nl/wonen-en-zorg

Dit is een boodschap van het Project Wonen en Zorg 2040 van de IVVU. Mogelijk gemaakt door Zilveren Kruis Zorgkantoor.

Scan de code

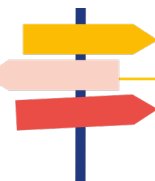

SAMENVATTING | Op deze pagina staan de belangrijkste onderwerpen van deze rapportage samengevat

OPGAVE

De vraag naar wonen met zware zorg tussen 2020 en 2040 groeit door de vergrijzing sterk. Zonder aanvullend beleid komt Bunnik in 2040 zo'n **142** verpleeghuisplaatsen tekort.

IDEËN VOOR OPLOSSINGSRICHTINGEN BUNNIK

Tijdens de inspiratiesessies zijn verschillende oplossingsrichtingen benoemd. Drie oplossingsrichtingen hiervan zijn geconcretiseerd door de betrokken partijen:

- Steunsysteem in de wijk
- Bewustwording vergroten en mantelzorg ondersteuning
- Mogelijkheid onderzoeken voor een gemengd oververzorgd wonen concept (in Kersenweide)

BETROKKEN PARTIJEN

Gemeente

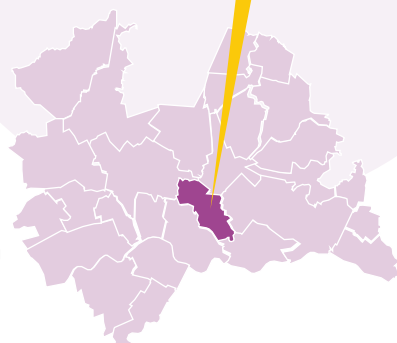
Zorgorganisaties

Corporaties | ontwikkelaars

Welzijn

SAMENWERKING EN VERVOLG

In gemeente Bunnik zijn nog geen concrete samenwerkingsafspraken vastgelegd. Tijdens de laatste inspiratiesessie hebben betrokken partijen aangegeven dat ze enthousiast zijn om samen te werken. Het is van belang in 2024 de samenwerking te formaliseren op projecten en initiatieven voor wonen en zorg, inclusief een overkoepelend overleg met alle stakeholders in de gemeente.

Proces | In een inspiratiesessie Wonen en Zorg 2040 in de gemeente Bunnik bespraken we met verschillende stakeholders de opgave, oplossingsrichtingen en samenwerking op het gebied van wonen en zorg

Inspiratiesessie 1

21 april 2022

Inspiratiesessie 2

20 oktober 2023

Inspiratiesessie 3

20 november 2023

Oplevering Rapportage

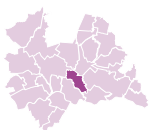
ACTIVITEITEN

- Online inspiratiesessie
- Besproken: de opgave
- Besproken: kansen in gemeente Bunnik
- Besproken: actualiseren van de woonzorg visie

- Besproken opgave; overeenstemming orde grootte en aard
- Inspiratie en mogelijke oplossingsrichtingen
- Besproken: kansen en mogelijke oplossingsrichtingen in gemeente Bunnik

- Aanvullende kansen voor oplossingsrichtingen besproken
- Concretiseren en uitwerken van drie oplossingsrichtingen

In gemeente Bunnik zijn in drie inspiratiesessies georganiseerd. Doordat er 1,5 jaar tussen de eerste inspiratiesessie en de tweede inspiratiesessies heeft gezeten, heeft er veel overlap in het programma van de eerste twee inspiratiesessies gezeten.

Opgave in de gemeente Bunnik

GROEI VAN OUDEREN MET EEN ZWARE ZORGVRAAG 2040 VRAAGT OM ADDITIONELE WOONZORGPLEKKEN

- De vraag naar wonen met zware zorg tussen 2020 en 2040 groeit door de vergrijzing sterk; zonder aanvullend beleid komt in de gemeente Bunnik zo'n **142** verpleeghuisplaatsen tekort.
- **WOONDEALS EN PROGRAMMA WONEN EN ZORG VOOR OUDEREN**
- In 2022 en 2023 zijn er 35 regionale woondeals getekend door de minister om het landelijk woningtekort op te lossen. Via deze woondeals kunnen er 936.349 woningen worden gerealiseerd.
- In de provincie Utrecht zijn drie regionale woondeals opgesteld en gaat het om de bouw van ruim 83.500 nieuwe woningen in de periode 2022-2030. Onderdeel van deze deals zijn ook de bouw van zorggeschikte woningen.
- Het kabinet heeft de ambitie om binnen zeven jaar 290.000 woningen te bouwen geschikt voor ouderen. Deze ambitie is vertaald naar 170.000 nultredenwoningen, 80.000 geclusterde woningen en 40.000 verpleegzorgplekken. En specifiek voor Bunnik; 155 nultredenwoningen, 175 geclusterde woningen en 30 verpleegzorgplekken.

OBSTAKELS IN DE WONINGBOUW

- Belemmeringen zoals: wetten, praktische bezwaren, hoge bouwkosten, opgelopen rente en personeelstekorten staan het realiseren van de plannen van de Rijksoverheid in de weg. Hierdoor is er in de toekomst meer zorg thuis nodig in de oorspronkelijke woning. Creatieve ingrepen en nieuwe denkrichtingen zijn essentieel voor het oplossen van deze woonzorgvraagstukken.

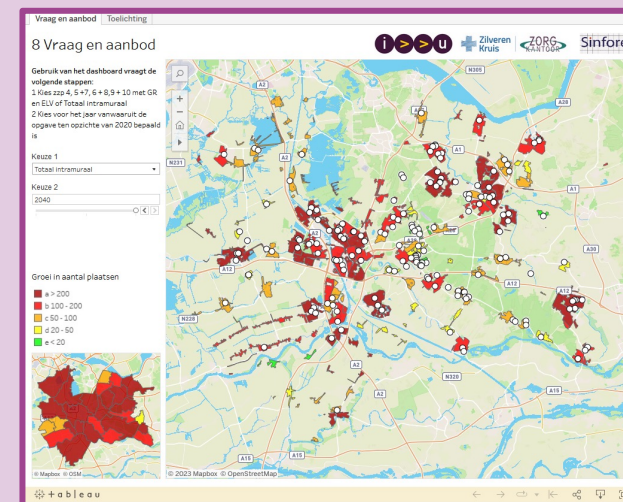
ALLEEN WONINGBOUW IS NIET GENOEG

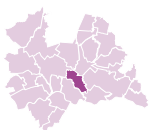
- De komende decennia stijgt het gebruik van de zorg sneller dan de groei van de economie en vooral van de beroepsbevolking. Daardoor komen de grenzen van de financiële, personele en maatschappelijke houdbaarheid van de zorg steeds meer in zicht. De oplossingen van de verzorgingsstaat volstaan daardoor niet meer voor de toekomst. Indien we dezelfde oplossingen blijven bieden door bijvoorbeeld de verpleeghuiscapaciteit gelijke tred te laten houden met de vergrijzing, dan loopt het systeem vast. Niet alleen worden de kosten hoger, maar er is ook onvoldoende personeel om de zorg en ondersteuning te bieden. Alleen woningbouw programmeren is dus niet genoeg. Samenwerking is nodig met zorg- en welzijnsorganisaties, huisartsen en andere relevante partijen, ook om de vraag naar wonen met zorg en ondersteuning daadwerkelijk af te remmen.

DASHBOARDS EN DATA

Onderzoeksbureau Sinfore ontwikkelde in opdracht van het project Wonen en Zorg 2040 dashboards met prognoses met betrekking tot demografie en de zorgvraag tot 2040 in zorgkantoorregio Utrecht. Deze dashboards zijn openbaar en beschikbaar voor iedereen die zelf aan de slag wil met de onderliggende data. Je vindt de dashboards op

<https://ivvu.sinfore.nl>.

De sleutel is samenwerking | De betrokken partijen zien het belang van samenwerking in en gaan graag met elkaar aan de slag aan oplossingen voor Wonen en Zorg in Bunnik

BETROKKEN STAKEHOLDERS

Zorgorganisaties

Gemeente

Corporaties | ontwikkelaars

Welzijn

Zorgkantoor

WAAROM SAMENWERKEN?

In het verleden was het onderwerp intensieve zorg voor ouderen vrijwel geheel het domein van zorgorganisaties en het zorgkantoor. In de nieuwe situatie verschuift dit van de WLZ naar de Woningwet. Dat betekent dat alle lokale partijen hier een nadrukkelijke rol in krijgen. De oplossing moet gevonden worden in de samenwerking met die zorgorganisaties maar ook in de samenwerking met andere partijen.

Ontwikkelingen hangen in sterke mate met elkaar samen en kunnen niet éézijdig, bijvoorbeeld binnen de zorg, het sociale domein of het fysieke domein, worden opgelost. Om die reden is een integrale visie en aanpak door middel van samenwerking, niet alleen mogelijk, maar ook noodzakelijk.

REGIEROL GEMEENTE

De Rijksoverheid heeft dit ook ingezien en schetst in verschillende beleidsbrieven een belangrijke regierol voor de gemeente in de volle breedte van de opgave, van sociaal domein tot intensieve zorg en de bouw van verpleegzorgplekken. Dat betekent vanuit leiderschap verbinding maken met andere domeinen binnen de gemeente, zoals ruimtelijke ordening en wonen. Ook heeft de gemeente een regierol naar externe partijen, zoals organisaties in zorg en welzijn, woningbouw en inwoners.

In gemeente Bunnik zijn nog geen concrete samenwerkingsafspraken vastgelegd. De betrokken partijen hebben tijdens de inspiratiesessies aangegeven dat ze enthousiast zijn om samen te werken. Tijdens de derde inspiratiesessie is de eerste stap gezet om initiatieven en samenwerking concreet te maken.

Voorbeelden van oplossingsrichtingen opgehaald in verschillende gemeenten Project IVVU

Generiek

Bouwen aan vitale en zorgzame wijken

Bewustwording inwoners

- Bewustwording eigen verantwoordelijkheid inwoner
- Voorzorgmaatregelen
- Vroegtijdig verhuizen naar geschikte woning
- Versterken en onderhouden eigen sociaal netwerk
- Financiële arrangementen

Eigen kracht inwoners

- Versterken sociale structuur en samenhang
- Community building
- Ondersteunen zelforganisatie en inwonersinitiatieven
- Mantelzorgondersteuning
- Verbeteren informatievoorziening zorg en welzijn en inwoners
- Reablement

Versterken wijkinfrastructuur

- Geschikt maken woonomgeving
- Ontmoetingsplekken
- Versterken mobiliteit
- Uitbreiding zorg en ondersteuning in de wijk
- Samenwerking zorgorganisatie en woningcorporatie op complexniveau
- Inzet van technologie

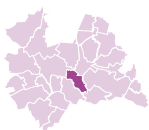
Diversiteit aan geschikte woningen

- Toevoegen geschikte woningen en woonvormen
- Nultredenwoningen
- Geclusterde woonvormen
- Geschikt maken bestaande voorraad
- Herzien toewijzings- en voorrangbeleid

Verpleeghuis van de toekomst

- Openen, moderniseren, en verduurzamen van verpleeghuiszorg
- Toevoegen verpleegzorgplekken

Genoemde oplossingsrichtingen Bunnik tijdens de inspiratiesessies

Bewustwording inwoners

- Bewustwording campagne en communicatie over verschillende onderwerpen:
 - De groeiende vraag naar informele zorg
 - Preventie en gezonde leefstijl
 - Versterken van je eigen netwerk
 - Vroegtijdig doorverhuizen naar passende woning
- Fysiek welzijn bevorderen door o.a. Valpreventie thuis en Gezonde Leefstijl Interventie
 - Aandacht voor preventie en zelfregie: *power ageing*
- Zichtbaarheid van het bestaande aanbod vergroten
- Versterken en uitbreiden van het netwerk Bunnik Samen

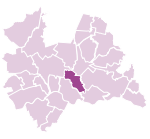
Eigen kracht inwoners

- Community Care
- Ondersteunen van zelforganisatie en inwonersinitiatieven
- Workshop 'Sociaal netwerk' versterken voor inwoners
- Mantelzorgondersteuning
 - Mantelzorg pool
- Aantrekkelijker maken van vrijwilligerswerk
- Laagdrempelig maken van een introductie maatje
- Activiteiten organiseren zoals 'Effe buurten' en 'Zomerschool'
- Reablement

Versterken wijkinfrastructuur

- Dementievriendelijke buitenomgeving en de bewustwording van wat dit inhoudt vergroten
- Zorgen voor voldoende ontmoetingsplekken
- Humanitas actief, Alzheimer café, huiskamer Odijk
- Steunsystemen in de wijk
- Kortere lijn tussen gemeente, zorgorganisaties en eerste lijn
- VPT
- Versterken van wijkverpleging (fysiek en mentaal)
- Inrichtingen van processen om integraal werken te versterken
- Wijkgerichte en verbindende aanpak gericht op bestaande initiatieven over de hele breedte aan oplossingsrichtingen heen

Genoemde oplossingsrichtingen in gemeente Bunnik tijdens de inspiratiesessies

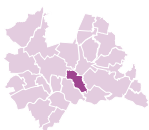
Diversiteit aan geschikte woningen

- Ontwikkeling 1200 woningen in Odijk (Kersenweide)
 - Ontwikkelen 240 nul-treden woningen
 - Aandacht voor een dementievriendelijke wijk
 - Mogelijkheid voor groepswonen, gemengd of verzorgd wonen onderzoeken (bijv. Livv-inn concept)
 - Voldoende verschillende woningen
 - Meer kleinere 'woonhuizen' met verpleegzorg thuis
 - Levensloopbestendige woningen realiseren bij nieuwbouwprojecten
- Inbreiding op kleinere locaties
- Geclusterd gezamenlijk wonen met meer generaties
 - Kangoeroe-woningen mogelijk maken
- Woningssplitsen mogelijk maken voor mantelzorg (ontvangers)
- Pre-mantelzorg woningen realiseren makkelijker maken

Verpleeghuis van de toekomst

- Opendeuren beleid verpleeghuizen
- Woonzorglocatie De Weijer
- Verpleeghuizen met satelliet functie in de directe omgeving
- Nieuw verzorgingstehuis met vaste bewoners én ruimte voor (1e lijns-) korte 'revalidatie' in Kerseweide

Concretisering van oplossingsrichtingen in gemeente Bunnik

Uitkomst derde inspiratiesessie 20 november. Tijdens de derde inspiratiesessie zijn de eerder genoemde oplossingsrichtingen aangevuld en geprioriteerd. Drie oplossingsrichtingen zijn geconcretiseerd door aanwezige partijen. Op deze pagina staat (een deel van) de uitwerking van besproken ideeën voor de drie oplossingsrichtingen, inclusief de (aanwezige) partijen die hebben aangegeven trekker te willen zijn van de betreffende oplossingsrichting.

Bewustwording vergroten en mantelzorgondersteuning

Breed gedragen bewustwordingscampagne is samenwerking met veel verschillende partijen. De campagne is erop gericht inwoners eerder na te laten denken over de (mantelzorg) hulp en ondersteuning die zij later moeten bieden of nodig hebben.

Aanpak:

- Campagne via sociale media, sandwichborden en posters.
- Bunnik Samen-festival (informatiemarkt) waar informatie aan verschillende stakeholders verschaft kan worden
- Voorlichting aan bedrijven en organisaties over personeelsvriendelijk mantelzorg en vrijwilligersbeleid
- Voorlichting over mantelzorgondersteuning en mantelzorgers koppelen aan ex-mantelzorgers
- Lotgenoten bijeenkomst/ ontmoetingsplek
- Faciliteren respijtzorg

Kartrekkers:

Bunnik Samen met aanvulling van de gemeenten (via de samenwerking in de kerngroep van het SPUK/GALA). Uitvoering in samenwerking met: zorgprofessionals, ondernemers, inwoners, kerken, sportverenigingen.

Steunsysteem in de wijk

Wijkgerichte aanpak waarbij de ondersteuning in de wijk minder versnipperd is en alle organisaties en inwoners betrokken zijn.

Aanpak:

Gebiedsgericht werken in overleg met alle organisaties en inwoners die hierbij betrokken (willen) zijn door:

1. Inventariseren wat er al is per buurt/ wijk
2. Centraal georganiseerde zaken overbrengen naar wijk(en)
3. Toekomstvisie samen met betrokkenen bepalen

Gewenst resultaat:

Betere samenwerking in de wijk en een goed netwerk van steunsystemen (in de breedste zin) in de wijken.

Kartrekkers:

Bunnik Samen is bezig met het opstellen van een actie-agenda. Hier is een samenwerking met gemeente Bunnik gewenst. Gemeente Bunnik heeft de regie, ook als onderdeel van SPUK en GALA) voor het organiseren van samenkomsten.

Concretisering van oplossingsrichtingen in gemeente Bunnik

Uitkomst derde inspiratiesessie 20 november. Tijdens de derde inspiratiesessie zijn de eerder genoemde oplossingsrichtingen aangevuld en geprioriteerd. Drie oplossingsrichtingen zijn geconcretiseerd door aanwezige partijen. Op deze pagina staat (een deel van) de uitwerking van besproken ideeën voor de drie oplossingsrichtingen, inclusief de (aanwezige) partijen die hebben aangegeven trekker te willen zijn van de betreffende oplossingsrichting.

Onderzoeken van de mogelijkheid voor gemengd of verzorg wonen concept (in Kersenweide)

Invulling:

- Gebouw met ontmoetingsruimten
- Gericht op verschillende doelgroepen (huur en koop)
- Vaste bewoners en tijdelijke bewoners
- Gezondheidscentrum (1e lijnszorg: huisarts, fysio en diëtist) in de buurt
- Kleinschalige verpleeghuiszorg met open deuren beleid
- Buurtbewoners worden betrokken bij activiteiten in het verpleeghuis

Gewenst resultaat:

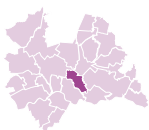
Meer hulp en ondersteuning dichtbij, minder eenzaamheid, meer zelfredzaamheid, langer zelfstandig wonen.

Wat is er nodig?

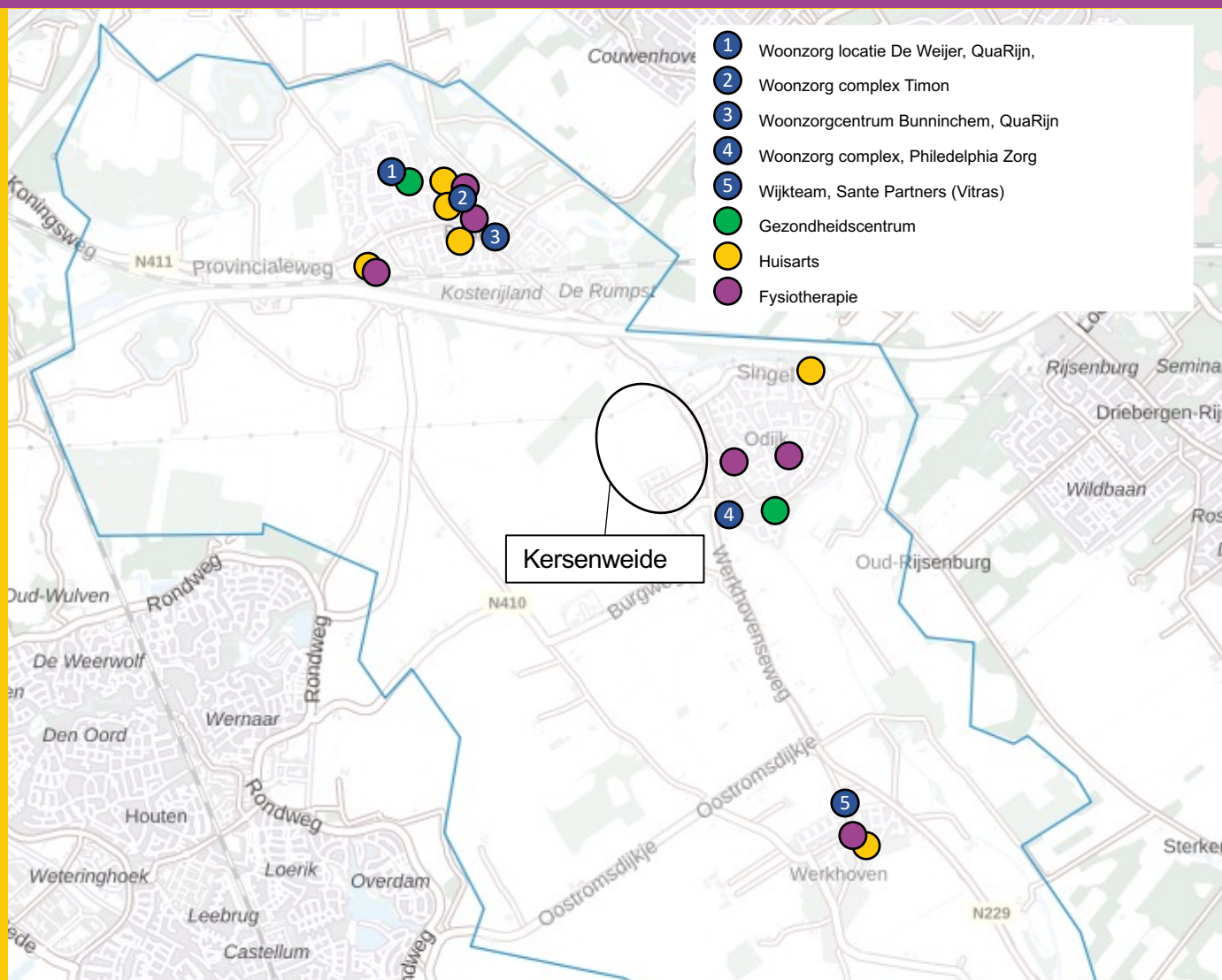
- Locatie voor een gemengd of verzorgd wonen concept
- Regelgeving rondom huishoudens moet aangepast worden: meer mogelijkheden voor kangoeroewoning en meerdere huishoudens in één hui

Betrokken partijen: woningcorporatie, zorgorganisatie, gemeenten, investeerders.

Kartrekkers: gemeente Bunnik, QuaRijn, Lekstede Wonen

De kaart van gemeente Bunnik met woonzorg locaties en gezondheidsvoorzieningen

➔ Gemeente Bunnik is een uitgestrekte gemeente waarin de meeste voorzieningen in Bunnik zijn. Bij het uitbreiden van woonzorg plannen of het realiseren van de nieuwe woonwijk Kersenweide is het van belang rekening te houden met de nabijheid en bereikbaarheid van voorzieningen voor ouderen. Daarnaast is het van belang dat zorgwoningen en geclusterde woonvormen onderdeel zijn van de gemeenschap. Dit stelt naast nabijheid van voorzieningen ook eisen aan de locatie en de vormgeving van de omgeving.

D
Diversiteit aan geschikte woningen

E
Verpleeghuis van de toekomst

Samenwerkingsafspraken en vervolg

SAMENWERKING

- In gemeente Bunnik zijn nog geen concrete samenwerkingsafspraken vastgelegd. De betrokken partijen hebben echter aangegeven dat ze enthousiast zijn om samen te werken. Tijdens de derde inspiratiesessie is de eerste stap gezet om initiatieven en samenwerking concreet te maken.
- De gemeente heeft op veel van de oplossingsrichtingen de regie. Zij zouden als regisseur kunnen fungeren voor het samenbrengen van stakeholders zoals deze vergadering.

ADVIEZEN VOOR VERVOLG

- Nu is het moment om te handelen. De toename van vergrijzing gaat vanaf 2020 steeds sneller
- Zorg voor consensus over de opgave, maar blijf niet hangen in analyses.
- Maak gebruik van wat er al is en versterk wat goed gaat.
- Creëer samen nieuwe oplossingen.
- Pak het systematisch én pragmatisch aan.
- Samenwerking is de sleutel; zorg voor het formaliseren van samenwerkingen op projecten en initiatieven voor wonen en zorg, inclusief een overkoepelend overleg met alle stakeholders in de gemeente.
- Kersenweide biedt kansen om zorggeschikte woningen te realiseren. We adviseren de mogelijkheden daarvoor verder met de relevante partijen te onderzoeken en een concrete opgave te definiëren.
- Sluit aan bij de actie-agenda van netwerk Bunnik Samen en werk vanuit een integrale aanpak zodat nieuwe oplossingen worden gevonden
- Bied ruimte voor inwoners initiatieven en oplossingen gericht op inwonersparticipatie zodat de regie bij de inwoners zelf ligt

Colofon

Commissie project Wonen en Zorg 2040

Kees Weevers

Thijs Houtappels

Harry Finkenflügel

Joyce Jacobs

Mariska Tichem

Liesbeth Hoogendijk

Adviserend: Saliha el Habri en Claartje Broeren

Projectteam IVVU

Arnout Siegelaar (projectleider)

Daniel Mogendorff

Sander Konings

Romee van Hunen

